

Terviseinnovatsioon koostöös teadusega

Jana Holmar, TalTech Tervisetehnoloogiaste
instituudi direktor

15.04.2026

Üks, millest lähtuda: Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse (TAIE) arengukava 2021–2035 fookusteemad:

TERVISETEHNOLOOGIAD JA -TEENUSED

Biomeditsiin ja biomeditsiinitehnoloogiad

Interdistsiplinaarne⁵ teadus- ja arendustegevus innovaatiliste tervisetehnoloogiate ja teenuste väljatöötamiseks

Andmepõhised ja infotehnoloogilised lahendused tervisetehnoloogiates ja -teenustes

Inimkesksete⁶ ja inimest kaasavate tervisetehnoloogiate ja -teenuste arendamine, sh terviseedendust ja -ennetust, tervisekäitumist ja inimese terviklikku tervise- ja raviteekonda käsitlevad lahendused

KOHALIKE RESSURSSIDE VÄÄRINDAMINE - TOIT

Teadus- ja arendustegevus toidu tootmise kaas- ja kõrvalsaaduste ning tootmisjääkide väärindamiseks

Prioriteetsed teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni suunad kohalike toiduressursside väärindamise valdkonnas

Teadus- ja arendustegevus toidu ohutuse ja kvaliteedi tagamiseks

Teadus- ja arendustegevus jätkusuutlikuks toidutoorme väärindamiseks

Kui planeerid järgmise 6 kuu jooksul käivitada teaduskoostöö projekti tervise- ja toiduvalkonnas

- Adapter pakub veebivärvavat teadusmaailma.
- EIS ja ETAG pakuvad rahastusvõimalusi teaduskoostöö rahastamiseks.
- Kutsun kaasa mõtlema teemal:
milline võiks olla teaduskoostöö minu ettevõtte jaoks?
- 5 näidet, kus kohtuvad **toit, tervis ja andmed** – ja kus täna võiks käivitada innovaatilisi koostööprojekte

1. Teema - Digitaalne tervise kaksik (Digital Health Twin)

Ühendab

andmed + AI + personaliseeritud sekkumised

Idee

- Igal inimesel tekib **digitaalne tervise profiil / kaksik**, mis:
- koondab tema terviseandmed, käitumise ja keskkonnamõjud;
- aitab prognoosida riske ja suunata sekkumisi

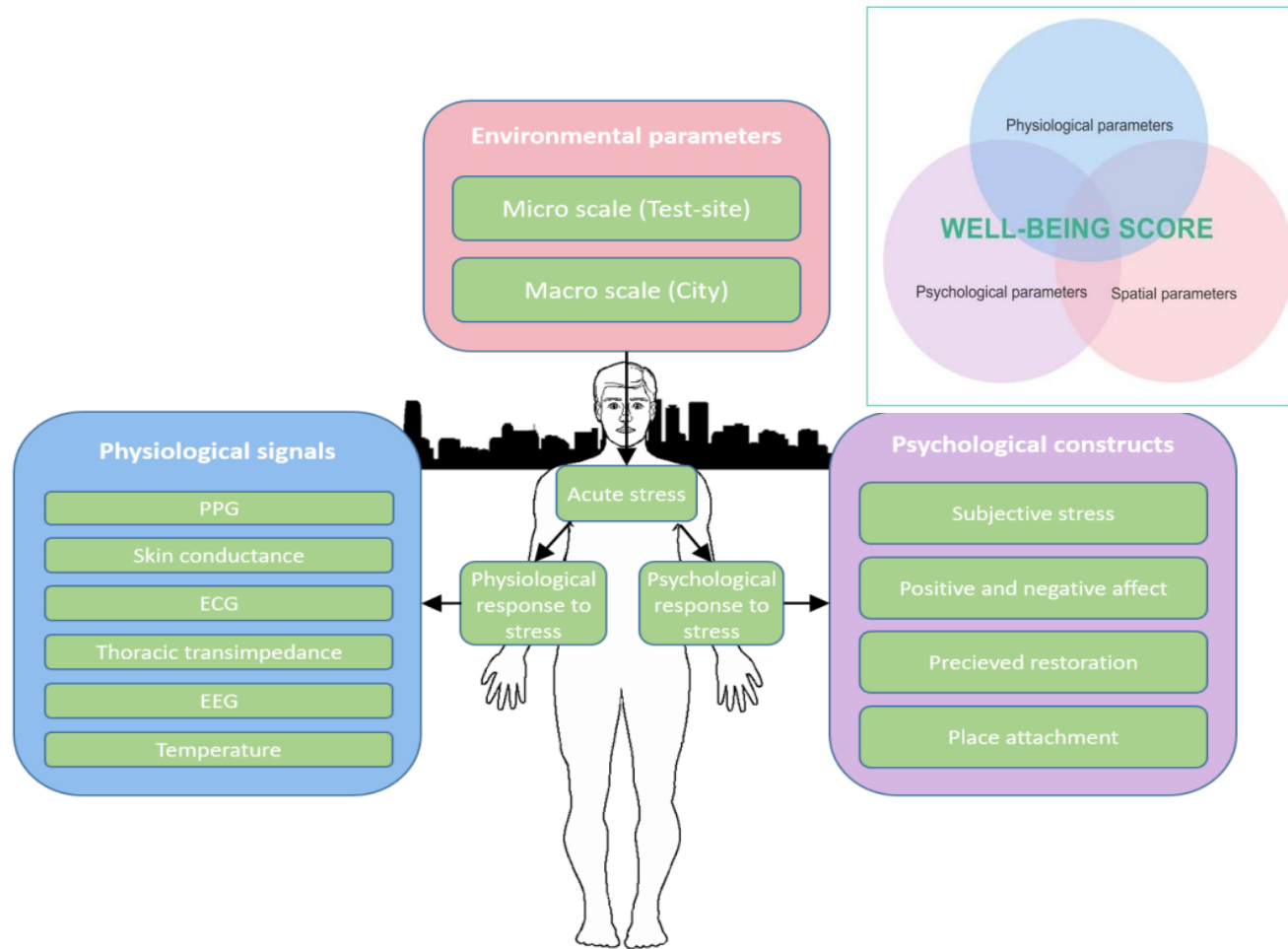
Ettevõtte arengusuuna näited

- terviseandmete platvormid ja äpid AI-põhised otsustustoe lahendused
- integreerimine: kantavate seadmetega; testidega; toitumislahendustega

Teaduskoostöö näited

- Terviseandmete modelleerimine ja AI (TalTech)
- Kliinilise otsustustoe ja tervisemudelite loomine (TalTech)
- Digilahenduste mõjuuringud (TalTech)
- Biomarkerite ja füsioloogiliste andmete monitooring (TalTech)
- Biomarkerite ja riskimudelite arendamine (TÜ)
- Kliiniline valideerimine ja tervisemõju hindamine (TÜK)
- Käitumise ja otsustusprotsesside mõistmine (TLÜ)

LINNAPLANEERIMISE HEAOLU SKOOR

- FinEst Targa Linna Tippkeskuse pilootprojekt Narva linna ja tervisetehnoloogiate instituudi koostöös.
- Skoor ühendab füsioloogilised ja psühholoogilised andmed, et hinnata, kas keskkond toetab heaolu või tekitab stressi ja ebamugavust.
- [Urban Planning Well-being Score service_ENG – YouTube](#)

2. Teema - Personaalse toitumise ökosüsteem

Ühendab	geneetika + biomarkerid + tooted/teenused
Idee	Toitumine ei ole enam “üks kõigile”, vaid põhineb inimese geneetikal, mikrobioomil ja terviseandmetel
Ettevõtte arengusuuna näited	<ul style="list-style-type: none"> • Personaalsed toidulisandid • Kohandatud toidutooted • Äpid / teenused (nt spordiklubidele, tööandjatele)
Teaduskoostöö näited	<ul style="list-style-type: none"> • Personaalsed soovitusüsteemid, riskimudelid (TalTech) • Andmete integreerimine (geneetika + elustiil + toitumine) (TalTech) • Biosensorite ja koduste testide arendus (TalTech) • Geneetiliste riskiskooride ja toitumise seoste uuringud (TÜ) • Kliinilised uuringud ja valideerimine (TÜ) • Kuidas inimesed tegelikult oma toitumist muudavad (TLÜ) • Toidu mõju seedimisele ja ainevahetusele (EMÜ)

3. Teema - Funktsionaalne toit 2.0 (tõenduspõhine)

Ühendab

bioaktiivsed ühendid + tervisemõju tõestamine

Idee

Toit ei ole ainult toit, vaid mõõdetava tervisemõjuga lahendus

Ettevõtte arengusuuna näited

- funktsionaalsed joogid
- supertoidud
- rikastatud tooted

Teaduskoostöö

- Bioaktiivsete ühendite analüüs ja arendus (Taltech, TFTAK)
- Kapseldamine ja stabiliseerimine (parem imendumine) (TalTech)
- Mõju hindamine inimese tervisele (TÜ)
- Biomarkerite muutuste mõõtmine (TÜ)
- Funktsionaalsete koostisosade arendus (nt kiudained, valgud) (EMÜ)
- Fermentatsioon (EMÜ)
- Terviselubaduste arusaadav esitamine (EKA)

TALTECHI REAALSE JÄÄTISE LUGU – KOOSTÖÖ BALBIINOGA

- Idee sündis TalTechis - <https://taltech.ee/jaatis>
- Idee jõudis TalTechi **tootearenduse õppeainesse**
- Kaasati 3 tudengit, keda juhendas Kristel Vene, Toidu- ja biotehnoloogia osakonna vanemlektor
- **Punasesõstra ja rabarberi maitsega roosa jogurtijäätis**, mis on rikastatud kiudainete ja probiootikumidega
- Erilist rõhku on pandud mikrobioomi toetamisele – jäätis sisaldab **TENSIA® piimhappebakterit**, mille mõju inimese tervisele on uuritud TalTechi ja Tartu Ülikooli koostöös.
- Sama bakterit kasutatakse ka Raw Edge toodetes.
- Ideest tooteni 8 kuuga

4. Teema - Ennetus kui teenus (Prevention-as-a-Service)

Ühendab	andmed + käitumine + toitumine
Idee	Ettevõtted ei müü enam toodet, vaid tervisetulemust
Ettevõtte arengusuuna näited	<ul style="list-style-type: none"> • spordiklubid • wellness platvormid • tööandjate terviselahendused
Teaduskoostöö	<ul style="list-style-type: none"> • Terviseandmete kogumine ja kasutamine (TalTech) • Tehisintellekt ja andmeanalüüs → ennetusmudelid, riskihindamine (TalTech) • E-tervise lahenduste arendus → kasutajakesksed teenused ja rakendused (TalTech) • Haigusriskide modelleerimine (TÜ) • Tervisemõju hindamine (TÜ) • Toitumisinterventsioonid (EMÜ)

5. Teema - Kodune tervisemonitooring + toitumine

Ühendab

testid + andmed + personaalsed soovitused

Idee

Tervis liigub haiglast koju: test → andmed → soovitus → toode/teenus

Ettevõtte arengusuuna näited

- kodused testid
- digiplatvormid
- toidulisandid / toitumislahendused

Teaduskoostöö

- Koduste testide ja sensorite arendus (Taltech)
- Terviseandmete analüüs ja otsustustugi → tulemuste tõlgendamine ja soovitusel (TalTech)
- Biomarkerite valideerimine (TÜ)
- Testitulemuste sidumine toitumisega (EMÜ)

NARKOANALÜSAATOR DRUG HUNTER

- Arendatud Keemia ja biotehnoloogia instituudi teadlaste (juht nooremprofessor Jekaterina Mazina-Šinkar) ja PPA koostöös
- Drug Hunter on kiire narkoanalüsaator, mis tuvastab süljetestist minutitega tarvitatud ained
- Europoli innovatsiooniauhinna laureaat (parimate tehniliste lahenduste kategooria)
- Katsetatud festivalidel ja liiklusjärelvalves – aitab kiiresti tuvastada võimalikku narkojoovet roolis
- Panustab otseselt ühiskonna turvalisuse suurendamisse

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

<https://www.drughunter.eu/>

TAL TECH

TalTech Tervise- ja Toidutehnoloogiate fookustippkeskus

Kuidas edasi?

- *Sul on olemas suund, kuhu liikuda*
- *Sa vajad teaduspartnerit*
- *Sa vajad rahastust*

ADAPTER viib vajalikud otsad kokku ja aitab Sind järgmise sammuni.

TAL TECH

TÄNAN!

Jana Holmar

tel. +372 5885 9554

jana.holmar@taltech.ee

<https://taltech.ee/tervisetehnoloogiate-instituut>

<https://healthandfood.taltech.ee/>

